N°. 41.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 20 MEI.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS der Gemeente *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen en verdere belanghebbenden, dat het schieten en werpen met geschut, bij de praktische oefeningen der Kadetten van de Koninklijke Militaire Akademie, op de Oosterhoutsche en Teteringsche heide, op den 2den Junij eerstkomende een aanvang zal nemen, en tot den 15den Julij daaraanvolgende zal voortduren. Met waarschuwing, om tot dat tijdstip de passage van genoemde heide, in de rigting van het geschut, te vermijden, ten einde zich aan geene ongelukken bloot te stellen.

Breda, den 17. Mei 1852.

(*get.*) STORM, vt.
Ter ordonnancie van dezelven,
De Secretaris,
(*get.*) L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 17den April.

De *Moniteur* behelst het volgende, van regeringswege medegedeelde berigt: » De termijn van twee maanden, welken het decreet van den 14. Maart jl. aan de buitenlandsche houders van 5 percents staatsschuld gegeven had om de aflossing of de renteverlaging te kiezen, is den 14. dezer te middernacht verstreken. De aanvragen om aflossing beloopen eene som van fr. 1,773,180 aan rente, of fr. 35,463,600 aan kapitaal. De aflossing daarvan zal den 17. dezer plaats hebben."

— Het Wetgevend Ligchaam heeft in de afdeelingen de behandeling aangevangen der staatsbegrooting voor 1853; tot leden der commissie van voorbereidend onderzoek zijn, naar verzekerd wordt, juist die leden gekozen die sterk op bezuiniging aandrengen.

Men spreekt van twee ontwerpen die aan het onderzoek van den staatsraad zouden worden aangeboden, het een, betreffende de vreemdelingen te Parijs en te Lijon; het ander nopens de daarstelling van het opperst geregtshof.

In den boezem van het wetgevend ligchaam heeft de generaal *Parchappe* verslag uitgebragt over het ontwerp voor de ligting van het gewoon contingent van 80,000 man, en de aanneming aanbevolen, op grond dat het voor Frankrijk noodig was waarborgen voor het tegenwoordige en de toekomst te hebben.

— Vier generaals die vroeger roem en achting bij het Fransche leger hebben verworven, weigeren tot de tegenwoordige orde van zaken toe te treden: het zijn de heeren *Changarnier*, *de Lamoricière*, *Bedeau* en *Leflô*, die den van hen gevordenden eed van trouw aan het staatshoofd en de constitutie niet willen afleggen. De eerstgenoemde heeft een scherpen brief aan den minister van oorlog geschreven, waarin hij verklaart dien eed niet te zullen doen. Een gelijksoortige brief is door den heer *de Lamoricière* uit Belgie aan den Franschen minister van oorlog geschreven en (hetgeen velen heeft bevreemd) in een der Parijsche gouvernementsbladen openbaar gemaakt. De generaal zegt, wèl te weten dat hij wegens de eedaweigering uit de dienst zal worden ontslagen, ondanks zijne veeljarige trouwe dienst en niettegenstaande naar de wet een officier alleen door uitspraak van eenen krijgsraad zijnen rang kan verliezen; hij verklaart echter, zoodra vreemde troepen de Fransche grenzen mogten overschrijden, den degen weder ter verdediging van 's lands onafhankelijkheid te zullen opvatten, vertrouwende dat de regering ter afwering der door haar den lande bedreigende gevaren, zijne hulp gaarne zal aannemen zonder eenen eed te vergen.

De beide brieven van de generaals *Changarnier* en *Lamoricière* worden hevig door de ministeriële drukpers aangevallen: Een artikel in den *Constitutionnel* van den heer *Granier de Cassagnac* onder anderen, eindigt met deze woorden: » Flaauwe navolgers van *Pichegru* en *Moreau*, wilt ge u evenveel als hen doen gelden, zonder hun roem te bezitten; moogt ge in tijds terugkeeren van dien weg, om niet hetzelfde lot als zij te hebben." Hetzelfde blad legt den generaal *Changarnier* ten laste dat hij meer dan eenmaal aan *Louis Napoleon* de uiteendrijving van het wetgevend ligchaam en een *coup d'état* had voorgesteld, en in November 1850 aan verscheiden staatkundige personen zou voorgesteld hebben, om den President der republiek te arresteren en op Vincennes te plaatsen.

— De feesten zijn thans geëindigd en de vreemdelingen verlaten deze hoofdstad; ook de gedelegeerden van het leger maken zich tot hun vertrek gereed. De laatste dagen hebben zich door verschillende banketten en maaltijden, het een al luisterrijker dan het ander, onderscheiden, maar het vuurwerk, waarvan men zoo groote verwachting had en dat Donderdag avond werd afgestoken, is grootendeels mislukt.

— De bevolking van Frankrijk bedroeg ten vorigen jare 35,781,628 zielen, dat is 381,142 meer dan in 1846. De jaarlijksche toename der bevolking bedroeg van 1821 tot 1846 gemiddeld van 0,47 tot 0,69, en van 1846 tot 1851 slechts 0.21; deze vertraging wordt verklaard door de vermindering van het aantal huwelijken en geboorten sedert 1846, de vermeerdering der sterfte ten gevolge der cholera, en door de landverhuizing; en moge dan ook de volkstelling geene zeer naauwkeurige uitkomsten hebben opgeleverd, eene vertraging in de bevolkingsvermeerdering wordt door de politieke, volkshuishoudelijke en maatschappelijke omstandigheden van Frankrijk sedert 1846, genoegzaam opgehelderd en behoeft niet tot de onderstelling van groote onnaauwkeurigheden in de uitkomsten der telling te leiden.

— Berigten uit Turijn van den 12den Mei vermelden, dat de president van den raad van ministers, de heer *d'Azeglio*, zijn ontslag had gevraagd ten gevolge der benoeming van den heer *Ratazzi* door de kamer van vertegenwoordigers tot haren president. — Men zeide ook dat de minister van binnenlandsche zaken *Galvagno* zijne demissie gegeven had.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 70,35; 4½ pCt. 99,90; Rom. Leening 97.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 16den Mei.

Volgens bijzondere berigten uit Berlijn van den 15den, zou het verschil, hetwelk tusschen de ministers ontstaan was omtrent de maatregelen, te nemen ten gevolge van de verwerping door de Tweede Kamer van de voordragt betrekkelijk de vorming der Eerste Kamer, in een den vorigen dag gehouden ministerraad vereffend zijn. Nopens het ten aanzien der bedoelde zaak genomen besluit was nog niets bekend geworden.

— De Russische Monarch, die tijdens zijn verblijf te Weenen een groot aantal ridderorden verleend heeft, is Donderdag avond over Dresden en Leipzig te Weimar aangekomen. De Erfgroothertog was hem tot Halle te gemoet gereisd en de Groothertog ontving hem aan het station van den spoorweg, van waar zich de Vorstelijke Personen in een open rijtuig naar het residentieslot begaven. Eerstdaags wordt Z. M. te Berlijn verwacht, waarheen, volgens sommigen, ook de Keizer van Oostenrijk zich begeven zal, bij gelegenheid van welke Vorstelijke bezoeken groote manoeuvres van troepen in de nabijheid van Potsdam zouden worden gehouden.

— Aan de Hongaarsche kamers, welke den 14den weder zijn bijeengekomen, is terstond mededeeling gedaan van eene voordragt der regering, strekkende, om de grondwet van den 5den September 1848 op onderscheidene punten te wijzigen. De belangrijkste dier wijzigingen betreft de zamenstelling der kamers, en vooral der eerste Kamer, voor welke de regering «de onbillijke en schadelijke uitsluiting van den ridderschappelijken grondeigendom ten aanzien der vertegenwoordiging wil doen ophouden, ten einde naast het oude het nieuwe eene plaats erlange, zonder dat aan het eene een overwigt boven het andere gegeven worde." Tot dat einde wordt voorgesteld, voorloopig voor zes jaren, te bepalen, dat de grootere grondeigenaars, die thans de leden der eerste kamer benoemen, 24 en de tegenwoordige ridderschappen insgelijks 24 leden zullen verkiezen. Wat de tweede kamer betreft, zou voortaan aan den Koning het regt worden verleend om, in plaats van twee, vier leden te benoemen, waarvan ten minste twee ministers moeten zijn.

ENGELAND.

LONDEN, den 15den Mei.

De drie en dertigste verjaardag der Koningin werd Donderdag met het luiden der klokken, het uitsteken van vlaggen, het houden eener groote inspectie en des avonds met eene illuminatie gevierd.

— Gisteren ging het Lagerhuis voort met de behandeling der militiewet, en nam weder verscheiden artikelen daarvan, enkele gewijzigd, aan. Onder de wetten die vervolgens ten derden male gelezen en goedgekeurd werden was die betreffende de belasting op de eigendommen.

Bij het Lagerhuis is van ongeveer acht honderd ingezetenen en firma's van Londen, alle in nijverheid, handel, scheepsbouw of reederij groote zaken doende, en daaronder bijna alle groote handelshuizen der City, eene petitie ingekomen, waarin het huis verzocht wordt een parlementair onderzoek in te stellen omtrent de administratie der inkomende regten, ten einde tot eene betere inrigting daarvan, overeenkomstig den veranderden staat en de toenemende uitbreiding der volksbedrijvigheid, te geraken, als zijnde de tegenwoordige inrigting voor de ingezetenen noodeloos bindend, kwellend, tijd- en geldverlies veroorzakend.

— Eergisteren is het glazen paleis in Hydepark, op naam van den heer *F. Fuller*, lid der uitvoerende commissie voor de tentoonstelling, door de

directeuren der Brighton-spoorwegmaatschappij, voor de som van ruim 70,000 ponden sterling aangekocht en het sluiten van dien koop door het geven van een dejeuné in het gebouw gevierd. Men zegt dat de koopers voornemens zijn eene kristallen paleis-maatschappij te vormen, en het gebouw te Sydenham weder op te trekken, betwelk dan door nieuwe spoorweglinien met de bestaande zou verbonden worden. De heeren *Fox* en *Henderson* zouden, maar in aanmerkelijk gewijzigden vorm, het paleis andermaal stichten. Tot welk bepaald deel de koopers het willen aanwenden, de vestiging van een wintertuin of iets anders, is nog onzeker.

— Een rijksvaartuig, de *Herald*, kapitein *Denham*, is den 12den dezer, vergezeld van de stoomboot *Torch*, van Woolwich vertrokken, om een ontdekkingstogt in een nog bijna onbekend gedeelte der Stille Zuidzee te doen. Deze togt zal verscheidene jaren aanhouden.

— Een twintigjarig Engelschman is door het hof van assises te Durham tot $2^1/_2$ jaar gevangenisstraf veroordeeld, omdat hij, door middel van valsche papieren, in den tijd van twee jaren zes vrouwen had gehuwd. Een der advokaten wilde, dat men hem veroordeelde om met de zes vrouwen te wonen, maar de jury vond de straf al te zwaar.

— Het stoomschip *Asia* is heden ochtend bij Holijhead geseind; dit vaartuig heeft dus den overtogt uit New-York in slecht 9 dagen volbragt. De brieven zullen eerst tegen den avond te Liverpool kunnen worden ontvangen.

— Volgens telegrafische depêche uit Trieste, brengt de Overlandmail tijdingen uit Bombay tot 17 April over. De naar Burmah bestemde troepen waren den 30sten Maart alle ingescheept, en de geheele krijgsmagt zou zich den 5den April voor Rangoon vereenigen, hetwelk men dacht dat den 10den in handen der Engelschen zijn zou, waarna de troepen zoo snel mogelijk, voor den aanvang van het regensaizoen, landwaarts in zouden trekken, om versterking van magt af te wachten. — De expeditie onder sir *C. Campbell* was den 27 Maart naar Peshawar teruggetrokken, maar zou denkelijk derwaarts moeten wederkeeren, naardien nieuwe troebelen op de grenzen uitgebroken waren.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 19den Mei.

Bij beschikking van den 13 dezer, heeft de Minister van Binnenl. Zaken bepaald, dat in het kiesdistrict Breda de verkiezing van een lid van de Tweede Kamer der Staten Generaal, in plaats van den heer Mr. *L. D. Storm*, die zijn ontslag genomen heeft, zal geschieden op Dingsdag, den 8 Junij aanstaande.

— Ll. Zondag avond heeft de alhier gevestigde muzijkvereeniging: *Vlijt en Volharding* eene luisterrijke serenade gebragt aan onzen nieuwen Burgemeester, den Ed.Achtb. Heer Mr. *L. D. Storm*, als eene hulde bij het aanvaarden van zijne nieuwe betrekking als hoofd van het Gemeentebestuur. De Commissarissen en Leden van de Muzijkvereeniging werden in de tusschenpoozen door den heer *Storm* vriendschappelijk ontvangen, die zich met hen minzaam onderhield.

— Door de Handelssocieteit alhier is tot kandidaat voor de Kamer van Koophandel en Fabrijken dezer stad gekozen de heer *F. X. Boex*, koopman in manufacturen.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaterdag heeft de beraadslaging plaats gehad over de conclusie van het verslag, den 23sten Maart jl uitgebragt door de Commissie tot onderzoek van de staatsrekening over 1846, welke conclusie strekte om die staatsrekening met de bijlagen ter griffie neder te leggen en tevens een exemplaar van het verslag aan den heer Minister van Finantien toe te zenden, met te kennen geven, dat alsnog wordt te gemoet gezien een wets-ontwerp tot vaststelling van het slot der opgemelde rekening. Nadat de conclusie der Commissie met 26 tegen 21 stemmen was afgestemd, is een voorstel van den heer *de Fremery*, strekkende om de genoemde staatsrekening in handen te stellen van een andere commissie ten einde daaromtrent verslag uit te brengen, zonder hoofdelijke stemming aangenomen; die commissie zal in eene volgende vergadering benoemd worden. Door de commissien van rapporteurs is verslag uitgebragt omtrent het wets-ontwerp betreffende de Mijdrechtsche droogmakerij en omtrent dat tot instandhouding van wetten en verordeningen in Limburg. De beraadslaging over die wets-ontwerpen werd bepaald op Dingsdag. De kamer heeft achtereenvolgens met algemeene stemmen aangenomen de wetsontwerpen, houdende naturalisatie van *J. W. Stahl*, *W. A. F. Frowein*, *G. H. E. Emmerman*, *W. H. G. E. de Sewert*, *J. L. Veerkamp*, *F. S. A. Knitel*, *A. Mistralet*. *L. P. Wuppermann*, *L. L. Baehr* en *P. L. V. Deserline*.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van gisteren is, naar aanleiding van het in de vorige zitting genomen besluit, eene commissie benoemd tot onderzoek van de Staatsrekening over 1846, bestaande uit de heeren: *Rijmers*, *Ter Bruggen Hugenholtz*, *Storm van 's Gravesande*, *Dullert* en *Meeussen*. Het wets-ontwerp tot goedkeuring eener dading betrekkelijk de Mijdrechtsche droogmaking en dat tot tijdelijke instandhouding van wetten en verordeningen in Limburg zijn achtereenvolgens met algemeene stemmen aangenomen. De commissie voor de verzoekschriften heeft, bij monde van den heer *Blaupot ten Cate*, rapport uitgebragt omtrent een aantal adressen betreffende het wets-ontwerp op het armbestuur.

— De Eerste Kamer der Staten-Generaal is bijeengeroepen om te vergaderen op Woensdag den 26sten Mei aanstaande.

— Gisteren zouden de Afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal onderzoeken de voorstellen: 1°. tot wijziging der begrooting van 1851; 2°. betrekkelijk eene te houden enquête wegens het zout, en 3°. elf aanhangige naturalisatie-wetten.

— Bij besluit van den 16den Mei jl., n°. 46, heeft zijne Majesteit goedgevonden, tot schoolopziener in de twee afdeeling van het eerste schooldistrict van Noordbrabant, ter vervanging van wijlen den heer *J van Ghert*, te benoemen den heer *J. Dijkhoff*, burgemeester der Gemeente Lithoijen en lid der Staten van Noordbrabant.

— Bij besluit van 16 Mei jl. n°. 40, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, tot secretaris der hoofdcommissie voor het geologisch onderzoek van Nederland te benoemen den heer dr. *W. C. H. Staring*, tot dusver lid der hoofdcommissie, en als zetel der hoofdcommiissie en standplaats van den secretaris de stad Haarlem aan te wijzen.

— Volgens geruchten gisteren te 's Hage loopende, zou de heer *Nedermeijer van Rosenthal*, gehoor gevende aan 's Konings verlangen, niet ongeneigd zijn zijn ingediend ontslag als Minister van Justitie weder in te trekken. — Daarentegen zou de generaal *Spengler* bepaaldelijk den wensch te kennen hebben gegeven spoedig als Minister van Oorlog af te treden.

— Volgens de Amsterdamsche bladen zijn vele inwoners dier stad voornemens op den avond van den 27 dezer, den dag der inwijding van het standbeeld van *Rembrand*, hunne huizen te verlichten, terwijl de stad zelf op eene nieuwe en zeer verrassende wijze zal worden verlicht. Men zegt ook dat eenige publieke gebouwen geillumineerd zullen worden.

Bij gelegenheid der onthulling van *Rembrandts* standbeeld zal den 27sten Mei des avonds in de Groote Zaal, de Wintertuin en de Nevenzalen in het Park, een luisterrijk feest plaats hebben, hetwelk Z. M. toegezegd heeft met Hoogstdeszelfs tegenwoordigheid te vereeren. Dit feest zal uit twee deelen bestaan; het eerste uit toepasselijke voordragten van beoefenaren der letteren en der toonkunst, hebbende de werkende leden der Amsterdamsche Rederijkerskamer *Achilles* het letterkundig gedeelte op zich genomen, terwijl de heeren *van Bree* en *Verhulst* zich met het besturen van het muzijkale gedeelte hebben belast, waartoe zullen medewerken de verschillende Zangvereenigingen en Liedertafels en de voornaamste toonkunstenaars. Het tweede deel van het feest zal bestaan uit een groot Bal, gedurende hetwelk de trekking zal plaats hebben van de verloting der vrijwillig bijeengebragte kunstwerken, ten voordeele van het fonds van oprigting voor het standbeeld, de waarde van welke kunstwerken minstens op *f* 3000 wordt geschat, en die bestaan uit Schilderijen, Teekeningen, Gravuren en Lithographiën, benevens beeldhouwwerk. De bewijzen van toegang zijn voor *f* 10,— verkrijgbaar, waarvoor men een aandeel in de verloting krijgt.

— Gisteren morgen is te Amsterdam een der pakhuizen op de Keizersgracht, tusschen de Leidsche en Spiegelstraten, in eigendom behoorende aan den heer *L. Bienfait*, en waarin onder anderen geborgen was eene groote hoeveelheid meekrap, met een vervaarlijk gedruisch ingestort, onmiddellijk daarop slechts een ontzettenden puinhoop vertoonende. Zeven werklieden welke in en aan het perceel werkzaam waren, werden onder het puin bedolven. Een hunner ontkwam ongedeerd, twee anderen werden min of meer zwaar gekwetst naar het gasthuis vervoerd, een vierde werd levenloos uit het puin gehaald, terwijl drie anderen er nog onder bedolven liggen.

— De Stoompost deelt het volgende uit 's Hage mede:

«Den 11den Mei ll. werd alhier gepasseerd de acte van vennootschap eener naamlooze maatschappij, ten doel hebbende, het indijken van eene oppervlakte van 14,000 bunders der gronden, gelegen in de Ooster-Schelde, nabij Bergen-op-Zoom en het fort Bath, waartoe het vaarwater in die rivier, in de nabijheid van laatstgenoemde plaats, zal worden afgesloten door eenen dam, en vervangen door een kanaal, dat in de rigting van de dorpen Wemeldinge, Vlakke, Schore en Hansweert, het eiland Zuidbeveland zal doorsnijden. Zoo als bekend is, werd de concessie van deze onderneming verleend bij koninklijk besluit van den 6den October 1849, aan den heer *D. Dronkers*, te Middelburg, voor den tijd van 99 jaren, welke concessie, ingevolge bovengenoemde acte, thans aan eene naamlooze maatschappij is overgegaan.

«Het Maatschappelijk kapitaal, groot zes milioen gulden, is verdeeld in vijftig duizend aandeelen, ieder groot *f* 120, doch kan door de algemeene vergadering van aandeelhouders, wanneer het noodig mogt zijn, tot *f* 7,500000 gebragt worden.

«Wij vernemen, dat bij het passeren van bovengenoemde acte voor drie milioen zes honderd drie-en-twintig duizend zeven honderd zestig gulden, of voor 30198 aandeelen, is ingeschreven.»

— De officieren van het Ned. oorlogsschip *Prins van Oranje*, te Anapolis voor anker, hebben zich naar Washington begeven, en een bezoek bij den president en de ministers der Vereenigde Staten afgelegd. Zij zijn door deze en door de leden der beide kamers met veel onderscheiding ontvangen.

— Men schrijft uit Alexandrië, van den 28 April, dat den 17 dier maand te Cairo, de publieke receptie van den heer *S. W. Ruijssenaers*, Nederl. consul-generaal bij den Onderkoning, met het meest mogelijke ceremonieel heeft plaats gehad. Z. Ed., met gevolg, is met 2, met vier paarden bespannen en met 3, met twee paarden bespannen, hofrijtuigen afgehaald en teruggebragt; de rijtuigen werden begeleid door 24 Janitsaren en 50 Cavassen. Z. Ed. kreeg bij die gelegenheid een eeresabel en een paard met prachtig zadel van den Onderkoning ten geschenke, en er werden, bij het verlaten van het paleis, van de citadel 21 kanonschoten ter eere van de Hollandsche vlag gelost. Ook genoten de heeren baron *van Heemstra* en *Beima*, conservator van het museum van natuurlijke historie te Leiden, de eer, bij deze gelegenheid door den consul-generaal aan den Onderkoning te worden voorgesteld, en werden door Z. H. met minzaamheid ontvangen.

— In de bestuurs-vergadering van het provinciaal genootschap van kunsten en wetenschappen in Noordbrabant, van den 14den dezer, zijn benoemd: tot eersten voorzitter Mr. *N. F. Sassen*, lid der Provinciale Staten

en van den raad der stad 's Hertogenbosch, practiserend advokaat, en tot tweeden voorzitter Mr. *J. H. Telders*, auditeur-militair in Noordbrabant, beide wonende aldaar, en zulks voor het driejarig tijdvak van Julij 1852 tot Julij 1855.

— Uit Brussel wordt gemeld, dat Z. M. de Koning voor eenige dagen de besluiten geteekend heeft, waarbij benoemd worden tot grootkruis der *Leopolds*-orde de Nederlandsche ministers van binnen- en van buitenlandsche zaken, de heeren *Thorbecke* en *van Sonsbeeck*, en tot ridders dier orde twee ambtenaren bij de ministeriën van buitenlandsche zaken en van finantien, te 's Gravenhage.

— De jongste Oost-Indische Landmail heeft berigten aangebragt tot den 27sten Maart ll.:

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië van den 28. Februarij ll. is, om met 1 April dezes jaars in werking te treden, een reglement vastgesteld omtrent veiligheids- maatregelen bij het aanwenden van stoomwerktuigen in Nederlandsch Indië.

Door de Regering is dezer dagen eene commissie benoemd, tot het doen onderzoeken welke maatregelen behooren te worden genomen tot verbetering en bevordering van den gezondheidstoestand van de stad en voorsteden van Batavia; deze commissie is zamengesteld uit de heeren *P. van Rees*, *G. Wassink* en *E. C. C. Steinmetz*, terwijl zij als secretaris wordt bijgestaan door den heer *J. C. de Kock van Leeuwen*.

Eene commissie, van 23 leden, met den heer *S. D. Schiff* als president, den heer *P. van Rees* als vice-president, en den heer *H. D. A. Smits* als secretaris, heeft zich gevormd, ten einde eene Tentoonstelling van voorwerpen van industrie en volksvlijt uit den Indischen Archipel, in de maand September 1853, te Batavia tot stand te brengen en te besturen. De Indische Regering heeft daartoe, bij besluit van 25 Februarij, magtiging en hulp verleend. Ook zijn de gouverneurs en residenten op en buiten Java aangeschreven, om de bevolking tot het zenden van bijdragen aan te moedigen, en de verzending van alle voorwerpen te bevorderen, welke dienen kunnen om de volksvlijt en producten der onder hun bestuur staande gewesten te bevorderen, met bepaling dat vrijdom van in- en uitgaande regten zal worden verleend aan de voor de Tentoonstelling bestemde voorwerpen, van buiten Java afkomstig.

Sedert September heeft de belangrijke zaak der aangelegenheden ter westkust van Borneo het onderwerp uitgemaakt van nauwgezette overwegingen der Regering. De uitslag was, dat 's residents handelingen, voor zoo veel noodig, werden bekrachtigd; dat het door hem ingediend ontwerp van inwendig bestuur des regentschaps werd aangenomen; dat besloten werd tot de militaire occupatie van Sepang; dat den resident werd opgedragen voor de bevolking van het voormalige kongsie-land Samtiapkeo een bestuur te ontwerpen, rustende op dezelfde grondslagen als dat van Montrado. De resident *T. J. Willer* vertrekt nu eerstdaags per civiele schoener *Ana Dyomene* weder naar de westkust van Borneo, om die beschikkingen ten uitvoer te leggen.

In Junij 1851 werd van Gouvernementswege magtiging verleend om in de afdeeling Damak, residentie Samarang, uitwateringskanalen te graven tot afleiding van het overtollige water, hetwelk in de regenmoesson daar steeds aanwezig is en een gedeelte van dat landschap aan overstroomingen blootstelt. Deze kanalen en de daaraan verbonden werken zijn thans voltooid en voor de afdeeling Damak van groot nut.

Ten vervolge op de berigten, nopens de opvatting en voorloopige aanhouding van den gezagvoerder der Amerikaansche schoener *The Flirt*, *W. Gibson*, zijn wij in staat gesteld het volgende mede te deelen. Het verzuim van bij de wet voorgeschrevene formaliteiten deed den raad van justitie de bekrachtiging der voorloopige aanhouding weigeren en de in vrijheidstelling gelasten van *Gibson c. s.* Een nieuw onderzoek ving nu aan, en verleende de regter-commissaris, belast met de instructie van strafzaken, op rekwisitoir van den officier van justitie, een bevel van gevangenneming, waarop de apprehensie en voorts een herhaald verhoor door den regter-commissaris van alle aanwezige betrokkenen volgde. Intusschen hebben de beklaagden, vóór dat regtsingang is verleend, aan Z. Exc. den Gouverneur-Generaal verzocht, hun abolitie van de tegen hen ingestelde regtsvervolging te willen schenken, welk verzoek evenwel onlangs van de hand gewezen is, zoodat het regt zijnen loop weldra hernemen zal.

— Te Ternate had zich het gerucht verspreid, dat op een der Papoesche eilanden een profeet zoude zijn opgestaan, genaamd *Korano Konora*, die zich als radja had opgeworpen en die de bevolking door allerlei sprookjes [illegible] den Sultan van Tidore, te onttrekken, en aan hem, in stede van aan den Sultan, schatting op te brengen; hebbende hij het eiland Maoor, volgens dat gerucht, tot zijn verblijf gekozen, terwijl de radja *Baharee* zijn steun en voornaamste helper zoude zijn. De gezagvoerder *Deighton*, van de Nederlandsche-Indische bark *Rembang*, die onlangs die streken bezocht, berigt daaromtrent: dat onder verscheidene stammen aldaar onlusten heerschen, ofschoon van geene beteekenis, en dat de radja *Baharee* een groot deel in deze onlusten heeft; dat de beweerde profeet een nietsbeduidend persoon, eene speelpop van genoemden radja *Baharee* is, die zich een zekeren aanhang heeft weten te verwerven; dat het echter niet is gebleken, dat de bevolking zich zoude zoeken te onttrekken aan het gezag van den Sultan van Tidore.

Door den resident van Ternate is, ten einde de gemoederen weder tot rust en vrede te brengen, een geschikt hoofd van Tidore, met een vijftal korra-korras, derwaarts gezonden.

— In 1849 bestond het geneeskundig personeel in N-Indië uit 1 chef met den rang van kolonel; 1 dirigerend officier van gezondheid 1. klasse, met den rang van luit. kolonel; 3 dirigerende officieren 2. klasse, met den rang van majoor, 15 officieren van gezondheid 1. kl., met den rang van kapitein, 72 officieren van gezondheid 2. kl., met den rang van 1. luitenant, 36 officieren van gezondheid 3. kl., met den rang van 2. luitenant, 2 apothekers 1. kl., met den rang van kapitein, 9 dito, 2. kl., met den rang van 1. luitenant, 18 dito 3 kl., met den rang van 2. luiten., 2 paarden-artsen, met den rang van 1. en 2 adjunct paarden-artsen, met den rang van 2. luitenant.

De dagbladen behelzen bij gelegenheid van het jongste feest op het Marsveld te Parijs, eene opgaaf van de onderscheidene feesten die op dat veld al gevierd zijn geworden, sedert de fransche omwenteling van 1789.

1790. — De verjaardag van de inneming der Bastille. Het feest der federatie, waarbij geheel Frankrijk de omwenteling van 89 kwam toejuichen; 12,000 werklieden volstonden niet om den grond gereed te maken, alle burgers waren mede aan den arbeid, waaronder men zoowel den abt *Sieyès* als den markgraaf *de Beauharnais* vond. De bisschop van Autun, die zoovele heeren diende, bediende de mis.

1791. — Feest van de aanneming der grondwet door *Lodewijk XVI*.

1792. — Feest der vrijheid. Op een kolossalen wagen werd de godin rondgereden; de openbare magt was gewapend . . . met korenaren.

1793. — Feest van de afschaffing van den slavenhandel. — Feest van de aanneming der grondwet door de provinciën. — Feest der overwinning, na de herovering van Toulon. *David*, de conventioneel, later de keizersgezinde, was belast met de ordonnancie.

1794. — Gedenkdag van den dood van *Lodewijk XVI*. — Eed van haat aan het koningschap. — Feest der jeugd, bij de wapening der lotelingen van 16 jaar, — Feest der overwinning van *Carnot*.

1798. — Feest van de souvereiniteit des volks. — Doodenfeest na 't sneuvelen van Generaal *Hoche*. — Feest van den landbouw.

1801. — Feest der vestiging van de republiek. — Feest van den algemeenen vrede, in tegenwoordigheid van den eersten consul.

1804. — Feest van den eed. — *Napoleon*, keizer, aanvaart den eed van gehoorzaamheid van alle deputatiën van het leger.

1814. — Feest der banieren. *Lodewijk XVIII* reikt aan de nationale garde de nieuwe banieren uit. De aartsbisschop van Parijs, de oom van den bedienaar der mis in 1790, een andere *Talleyrand*, leest de mis. De muzijk-korpsen spelen zonder fout het *Vive Henri IV* en de *Charmante Gabrielle*, zoo als ze vroeger *Ça ira* en le *Chant du départ* uitvoerden.

1815. — Viering van de terugkomst des keizers. Mis van den aartsbisschop. De grondwet afgekondigd. Eed der ambtenaren. De adelaren aan het leger wedergegeven. De muzijk speelt weder de keizerlijke liederen.

1816. — Bourbons-feest. *Charmante Gabrielle* en *Vive Henri IV* komen weder voor den dag. De witte lelie hersteld. — Nog een feest, waarin *Karel X* de ontevredenheid der burgers reeds opmerkt, die ontevreden zijn tegen alles wat te lang duurt.

Van 1817—1847. — Wedrennen, luchtballons, Franconi, wapenschouwingen.

1848. — Mei. Feest der eendragt.

Bij al die feesten was de geestdrift nimmer te beschrijven, iets dat bij verslagen van zulke feesten zoo behoort. 1852 komt nu ook in de reeks van feestjaren, die het veld van Mars beleefd heeft. De feiten alleen verschilden met de vorige.

Onder de gunstige teekenen destijds mogen wij niet over het hoofd zien, de onderscheidene uitgaven van de werken van onzen nog altijd algemeen geliefden Vader *Cats*. Mogen wij het er voor houden, dat de boekhandel bevoegd is om over den geest van het publiek te oordeelen, dan gelooven wij in den aanhef van ons berigt niet te veel te hebben gezegd, verblijdend als de gedachte ons is, dat met de lust tot de werken van *Cats*, ook de deugden in ons volkskarakter nog bestaan, door hem zoo eigenaardig geschilderd en voorgestaan.

Onder die verschillende uitgaven trekt bijzonder onze aandacht, die te Leyden door de bevoegde hand des Heeren Mr. *L. Ph. C. van den Bergh*, bij den Boekhandelaar *P. H. van den Heuvell*, het licht zal zien, — waarvan het Prospectus met eene proeve van bewerking ons dezer dagen onder de oogen kwam. Eene keur uit de werken van *Jacob Cats*, zoodals de Heer *van den Bergh* belooft, ontbrak en was eene wezenlijke behoefte, omdat bij het vele goede in zijne complete werken, nog veel voorkomt, wat voor het algemeen niet bruikbaar, en niet weinig ook, wat voor de tegenwoordige zeden en voorstellingen minder dienstig is, ook het behoud van de oorspronkelijke spelling, zoo eigenaardig behoorende bij het stijl van *Cats* werken, juichen wij toe, vooral omdat de Heer *van den Bergh* zich voorstelt eenige verouderde woorden en spreekwijzen, met een enkel woord te zullen ophelderen. — Met den Heer *van den Bergh* gelooven wij, dat het voornemen om 's dichters meesterstukken bijeen te voegen en zoo uit vele bloemen de geurigsten tot eenen krans te binden, het publiek niet onverschillig laten, maar eene algemeene toejuiching en deelneming wekken zal, wat door den Uitgever ook zeer gemakkelijk gemaakt is, door de toezegging van eene keurige uitvoering, waaraan wij, met het oog op vroegere door hem uitgegeven werken, geene reden hebben te twijfelen, maar vooral ook door het bepalen van een ongekend lagen prijs.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 17 Mei.

TARWE zonder handel.

ROGGE tot circa vorige prijzen, met weinig handel; 121 ℔ Pruissische *ƒ* 190, 116, 118 ℔ Gedroogde *ƒ* 170, 172.

In GERST en HAVER ging niets om.

BOEKWEIT *ƒ* 10 lager: 122 ℔ Amerf. *ƒ* 260.

RAAPOLIE: op 6/w. *ƒ* $30\frac{3}{4}$; Vlieg. *ƒ* $29\frac{3}{4}$, 1 Sept. eerstk. *ƒ* $30\frac{3}{4}$ à 31; 1 Octob. eerstk. *ƒ* $31\frac{1}{2}$ à $\frac{1}{2}$; 1 Novemb. eerstk. *ƒ* $31\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$; 1 Dec. eerstk. *ƒ* $31\frac{1}{2}$ à 32.

LIJNOLIE: op 6/w. *ƒ* 29; Vlieg. *ƒ* 28.

HENNEPOLIE: op 6/w. *ƒ* 38.

RAAPKOEKEN, per 1040 st., *ƒ* 58 à 62. — LIJNKOEKEN, per 104 st., *ƒ* $8\frac{1}{2}$ à 11.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 18. MEI 1852.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van ƒ	8,10	tot ƒ	9,20.
Het dito dito Rogge (Oude)	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	» »	6,90	» »	7,30.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	» »	6,25.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.			»	0,17.
Een ligt Tarwe-brood, van zeven onsen vijf lood Nederl.			»	0,17.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			»	0,26$^{1}/_{2}$
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			»	0,31.
Een Nederl. pond Tarwe-meel			»	0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel			»	0,16.
Een dito pond Boter			»	0,68.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	ƒ	0,00	tot ƒ	2,30
Het 1000 Eiken Telhout			»	2,50.
Het 1000 Doof Hout			»	1,75.
De kar Spaanders			»	2,85.
De » Struiken			»	2,75
De 100 Mutsaard			»	3,00.

TWEE HONDERD ZEVENTIENDE STAATS-LOTERIJ

TWEEDE KLASSE.

1° Trekking: N°. 2439, ƒ 20,000; N°. 12530, ƒ 5000; N°. 5507, ƒ 2500; N°s. [illegible], 15390, 17548, ieder ƒ [illegible].
2° —— N°. 18690, ƒ 1250; N°. 7221, ƒ 1250; N°s. 15894, 14862, 13662, 9375, 13890, 12462, 18957, ieder ƒ 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (17 *Mei*) was de fondsnotering: Ned. 2$^{1}/_{2}$ pCt. 61, $^{1}/_{8}$, $^{1}/_{16}$; 3 pCt. 72$^{13}/_{16}$, $^{7}/_{8}$, $^{13}/_{16}$; 4 pCt. 92$^{12}/_{16}$, 93; O. Ind. Leening 4 pCt. 92$^{5}/_{8}$; Handelm. 4$^{1}/_{2}$ pCt. 114$^{3}/_{8}$, $^{1}/_{2}$; Aand. Rijnspoorw. 4$^{1}/_{2}$ pCt. 99; Belgie 2$^{1}/_{2}$ pCt. 50$^{1}/_{4}$; Fr. Oblig. 3 pCt. 65$^{3}/_{4}$; Spanje onbep. st. 1 pCt. 20$^{15}/_{16}$, 21; 3 pCt. 46$^{3}/_{8}$, $^{1}/_{2}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 42$^{1}/_{2}$, $^{5}/_{8}$, $^{9}/_{16}$; Coupons Bewijzen 2$^{7}/_{16}$; Passive en Fr. uitgest. 5$^{7}/_{16}$; Portugezen te Londen 5 pCt. 39$^{3}/_{4}$, $^{7}/_{8}$, $^{3}/_{4}$; dito 4 pCt. 37$^{3}/_{8}$, $^{9}/_{16}$, $^{7}/_{16}$; Rusland 5 pCt. 106$^{3}/_{4}$, $^{7}/_{8}$; dito 1828—29 105$^{1}/_{2}$, $^{5}/_{8}$; 4 pCt. bij *Hope* 90$^{1}/_{2}$; Id. bij *Stieglitz* 90$^{1}/_{8}$; Id. 5de Serie 90; Certif. van Assign. 6 pCt. 68$^{3}/_{8}$; Polen Certif. 81$^{3}/_{8}$, $^{7}/_{16}$; Aand. met Loten 156$^{1}/_{2}$; Oostenrijk Metall. 5 pCt. 73$^{13}/_{16}$, $^{15}/_{16}$; Nieuwe 2$^{1}/_{2}$ pCt. 38$^{7}/_{16}$, $^{1}/_{2}$; Nieuwe 5 pCt. 85, $^{1}/_{8}$, 85.

Advertentiën.

BEKENDMAKING.

Het GEMEENTEBESTUUR van *BREDA*;

Maakt bij deze bekend, dat, uit hoofde van de zich voorgedaan hebbende bezwaren om in dit jaar eene VERLIGHTING door middel van **PIJP-GAZ** tot stand te brengen, — hetzelve heeft besloten om deze Gemeente nog voor een jaar door **OLIE** te doen *VERLICHTEN*, namelijk voor den termijn ingaande 15 September 1852 en eindigende 15 September 1853; en zulks op de Conditiën en Voorwaarden, welke op nader te bepalen tijd ter Secretarie op de gewone uren ter lezing zullen liggen; zullende de dag, waarop de AANBESTEDING zal plaats hebben, daarbij tevens worden aangekondigd. — Belanghebbenden worden voorts geïnformeerd, dat met wijziging in zoo verre der bekendmaking van den 15. April jl., de Conditiën en Voorwaarden voor eene VERLICHTING door middel van PIJP-GAZ, te rekenen van 3 Januarij 1853 ter gemelde Secretarie ter visie zullen voorhanden zijn, alwaar ook inlichtingen tot het doen van aanbiedingen voor de GAZ-VERLICHTING inmiddels kunnen verkregen worden.

BREDA, den 15. Mei 1852.

STORM.

Ter ordonnancie,

De Secretaris,

L. D. G. TEYCHINÉ.

*** Van den Heer SAVENYE in Veendam, ontvingen wij het volgende berigt onder 17 April 1852:

„Een Heer uit Groningen had reeds eenige dagen aan hevige Kiespijn geleden en kocht gedurende zijn oponthoud in Veendam een Fleschje van Professor **STOLL'S DRUPPELEN** van mij, hij deed des Avonds een daarmede bevocht Watje in het Oor en kwam mij den volgenden morgen vertellen, dat de Pijn spoedig geweken was en hij er volstrekt geen hinder meer van had."

Deze **DRUPPELEN** zijn te koop in onderstaande Depôts:

Amsterdam, Verkoophuis.	's Bosch, F. L. Welsch.
Bergen-op-Zoom, C. H. Veraart.	Breda, Wed. Wiercx Folla.

VERPACHTING VAN RUIM 100 BUNDERS EXTRA BESTE HOOI- EN WEILANDEN.

Op *Dingsdag den* 25. *Mei* 1852, des voormiddags ten elf ure, zal op het Polderhuis van den *Bruinenhoekschen-Waard*, ten overstaan van den Notaris D. MIDDELKOOP, residerende te *Dussen*, in percelen worden VERPACHT:

De extra schoone **HOOI-** en **WEILANDEN** van den hoogomkaden Polder den BRUINENHOEKSCHEN-WAARD, of HOOGE POLDER, gelegen bij *Kijfhoek*.

Informatie te verkrijgen ten Kantore van den Rentmeester C. G. 's HOOFT, te *Dordrecht*, alsmede bij den Opziener J. VAN BREUGEL, op denzelven Polder, die daags voor en op den morgen van de Verpachting aanwijzing zal doen.

DOMEINGOEDEREN

VAN

Z. K. H. PRINS FREDERIK DER *NEDERLANDEN*.

RENTAMBT NIERVAART.

OPENBARE AANBESTEDING.

De RENTMEESTER dier Domeingoederen voor het Rentambt *Niervaart*, zal, als daartoe gemagtigd, op *Vrijdag den* 28. *Mei* 1852, *des voormiddags ten* 9$^{1}/_{2}$ *uren*, ten Raadhuize van *Klundert*, in het openbaar **AANBESTEDEN**:

1°. Het MAKEN van een geheel NIEUW PALENHOOFD, ter VERLENGING van den DAM der HAVEN aan de *Noordschans*, Gemeente *Klundert*, met levering van de noodige Bouwstoffen, in één Perceel.

2°. Het LEVEREN van eene belangrijke hoeveelheid HOLLANDSCHE RIJSMATERIALEN, RIET en MASTEN SPARREN, ter dienste van bovengemelden HAVENDAM, in één Perceel.

De Voorwaarden van Aanbesteding liggen ter lezing ten Kantore van den Rentmeester, bij wien alsmede bij den Opziener ARDON alle verlangde inlichtingen te bekomen zijn; terwijl door laatstgemelde op den 27. Mei 1852, de noodige aanwijzing in loco zal worden gedaan.

KLUNDERT, den 12. Mei 1852.

De Rentmeester voornoemd,

F. H. H. BORRET.

UIT DE HAND TE KOOP:

Eene welloopende **BILLARD** met toebehooren.

Te bevragen in het Koffijhuis, *Het Gouden Kruis*, alhier. Brieven *franco*.

*** Bij L. SCHIERBEEK, te *Leeuwarden*, is gedrukt en alom te bekomen:

DE VIERDE DRUK VAN:

VOLKSGENEESKUNDE

OF

EENVOUDIGE MIDDELEN EN RAADGEVINGEN

TEGEN DE

KWALEN EN KRANKHEDEN DER MENSCHEN.

NAAR DEN TWEEDEN DRUK UIT HET HOOGDUITSCH VAN

D^{R}. J. F. OSIANDER,

Hoogleeraar in de Geneeskunde te Göttingen,

Op nieuw nagezien, meer bijzonder ingerigt naar de behoeften van ons Vaderland, en vermeerderd met korte aanwijzingen der kenteekenen van de onderscheidene Ziekten, enz.

DOOR

J. A. VAN OORT,

Officier van Gezondheid der Tweede Klasse bij de Armee.

Dit werk bevat eene groote menigte eenvoudige hulpmiddelen, welke de natuur zelve tegen de menschelijke ziekten heeft daargesteld; — men vindt hier alzoo eene menigte raadgevingen, onder meer anderen:

tegen Ontsteking, Koorts, Tandpijn, Hoofdpijn, Verkoudheid, Hoest, Kramp in de Maag, het Zuur, de Hik, Buikloop, Aambeijen, Jigt en Rheumatisme, Aamborstigheid, Kramp in de Borst, Longtering, Ontsteking van den Pisweg, Graveel, Wormen, Lintworm, Vallende Ziekte, Koliek, Geelzucht, Waterzucht, Scheurbuik, Ziekten der Kinderen, Klierziekten, Oogziekten, Onvruchtbaarheid, Ziekten der Zwangerheid, Ontsteking der Vrouwelijke Borsten, Vergiftiging, Schijndood, Behoedmiddelen tegen Besmettelijke Ziekten, de Aziatische Braakloop, Cholera Morbus, Huiduitslag, Moedervlekken, Zeeziekte, enz.

De *buitengewone goedkoope* prijs van dit Handboek, dat, behalve de voorrede en inhoud 302 bladzijden druks bevat, is slechts gesteld op ƒ 1,25.

Men leze verder de gunstige beoordeeling voorkomende in het Zondagsblad van den 7den September l. l.

*** Door BROESE & COMP., te *Breda*, is op den 15 Mei 1852 aan het Stedelijk Bestuur hunner Woonplaats ter vertaling in het Nederduitsch vertoond:

Charakterbilder aus der Geschichte und Sage für einen propädeutischen Geschichtsunterricht gesammelt, bearbeitet und gruppirt von A. W. GRUBE. *Erster Theil. Die vorchristliche Zeit.* Leipzig 1852.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.